

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

O ordinațiune binevenită.

La alt loc al foii noastre dăm în întregime ordinațiunea dlui ministru prezident, prin care se oprește, — sub pedeapsă de 15 zile temniță și 200 cor. amendă, — colportarea de știri false și compromițătoare la adresa armatei noastre sau în legătură cu răniții și prinsonerii de războiu.

Ordinațiunea aceasta s'a publicat în urma număroaselor plânsori, ce sosiau din toată țara la minister.

Cunoaștem și noi destul de bine acest soi de oameni bârfitori, cari în loc să-și vadă de treburile lor în aceste zile extrem de grave, poartă scornituri, cari trec apoi mai departe în proporții mărite. Astfel ni-s'a dat să auzim în repetite rânduri, ba rușii sunt la Năsăud, ba că patrurile lor sunt la Sângeorgiu și alte știri alarmante, ca și când populația ar avea chef tocmai de astfel de șvonuri, menite să o amrască și să o tulbure și mai mult.

Iar cât pentru răniți?

Cine din noi nu are pe câmpul de bătaie o ființă iubită, la care se gândește totdeauna cu inima strânsă? Și totuși acești palavragii, în loc să-ți respecte sentimentele cele mai curate, te incomodează zi de zi cu știrile celea mai grozave, pe cari acești respectivi le știu totdeauna »din izvor autentic«. Ei sunt gata să-ți spună câte zeci de mii de oameni au căzut în cutare loc; să-ți înșiruie chiar numele celor morți și răniți grav. Iar dacă te pun păcatele să întrebi despre vre-o cunoștință a ta, respectivul face o mutră gravă și-ți declară în față, fără nici un încunjor: «da, știu a murit săracul în spitalul de acolo». Vestea aceasta sguduitoare, coincide încâtva cu presimțirile ce le aveai și astfel începi a bate telegraful la comandă, la «Crucea roșie», în sfârșit la toate locurile competente pentru a afla adevărul. Și adevărul confirmă, în celea

mai multe cazuri, că respectivul cu informațiile »absolut sigure«, este un simplu palavragiu.

În coloanele foii noastre, precum și în a altor multor ziare, s'a atras încă mai înainte atențiunea publicului, ca să se abțină dela colportarea astorfel de vești alarmante și fără temei. Ordinațiunea ministerială, vine acum, și amenință cu pedepse grave pe toți aceia, cari nu-și vor băga mințile în cap și vor continua și de aci înainte cu scorniturile lor inutile și de prost gust.

Contra celorce scornesc știri false.

— Ordinațiunea ministrului de interne. —

Budapesta 3 Oct. Budapesti Tudositó comunică. Armata noastră, la nord și la sud câștigă onoare armelor noastre, în lupte victorioase, și astfel avem motiv de ajuns, ca să privim cu toată încrederea la luptele decizive; cu toate acestea sunt între noi de aceia, cari din neorientare, ori chiar ca să impună altora, făuresc știri îngrozitoare răspândindu-le; acestea știri umblând din gură în gură se mai măresc prin amănunte fantastice astfel de povești n'au nici o bază reală și oamenii serioși le și reduc la adevărata lor valoare.

Dar sunt și astfel de oameni creduli, cari dând crezământ acestor știri fantastice să neliniștesc. Fiindcă în zilele grave prin cari trecem, o datorință patriotică impune ca fiecare cetățean al statului să aștepte dezvoltarea lucrurilor cu încredere deplin justificată, susținerea liniștei publice pretinde ca față de ceice făuresc și răspândesc știri false să se purceadă cu cea mai mare energie.

Din motivul acesta ministrul de interne Sándor János prin ordinațiunea de sub Nr. prez. 9271/1914 califică de transgresiune orice scornire sau răspândire de știri false și celce se face vinovat de această transgresiune se pedepsește de judecătoria penală polițială cu închisoare până la 15 zile și până la 200 cor. pedeapsă în bani. Ordinațiunea aceasta salutară și într'adevăr necesară între împrejurările de azi, sună în modul următor:

Tot mai des sosesc plângeri pentru lățirea și făurirea unor știri alarmante referitoare la războiu, cari sunt acomodate ca să provoace în sânul populațiunii neliniște și îngrijorări nebazate. Orice om serios e constrâns a recunoaște, că scornirea și colpor-

tarea unor astfel de știri tendențioase periclitează în mare măsură ordinea și liniștea publică, a cărei susținere și promovare tocmai în timpuri așa de grave e o datorință dublă, din motivul acesta scornirea și răspândirea de astfel de știri false, o opresc cu toată rigoarea și călcarea acestei opreliști pe baza §. 1 Art. 4—1879 o declar de transgresiune, din motivul acesta pe acela, care l colportează știri de groază ori afirmă, 2. că cineva e rănit, mort sau prinsoner, fără ca să fie convins despre adevărul datelor sale din comunicate oficiale, ori pe altă cale absolut sigură, ori 3. scornește sau lățește astfel de știri false, cari sunt potrivite ca să deștepte în sânul populațiunii frică sau groază, trebuie pedepsit pentru transgresiune cu închisoare până la 15 zile și cu pedeapsă în bani până la 200 cor. de autoritățile administrative ca organe jud. polițienesti, de poliția de stat din capitală.

Budapesta 1 Octomvrie 1914 Sándor János m. p.

(Biroul de presă al ministrului prezident).

Ce atitudine să observe oficiile la caz de invaziune inimică? Ministrul prezident a emis cu Nrul 7364—1914 un ordin în numele guvernului prin care se demandă ce ținută au să observe autoritățile de stat administrative și comunale, în cazul când inamicul se apropie de comună respective de orașul lor.

În sensul ordinului, toate oficiile sunt datorare să rămână la locul lor și să-și conducă afacerile oficiale în regulă, până la timpul, când inamicul a ajuns în imediata apropiere a localității respective. Intrucât este amenințat vre-un ținut de invaziune inimică, oficiile vor fi avizate de organele superioare sau de vicecomitele comitatului, respective de comisarul guvernial. Fără de acest aviz să pot lua măsuri numai în acel caz, când se poate constata primejdia unei ocupațiuni inimice cu prevederea necesară și după ce a fost întrebat și comandantul militar cel mai apropiat. Dela acesta e a se cere opiniunea și în scris.

Înainte de toate, în astfel de cazuri, sunt a se pune în siguranță averile publice de stat și comunale. După care oficialii pot să-și părăsească oficiul, în cazul, când n'au primit alte îndrumări dela organele superioare membrii oficiilor polițienesti, precum și organele ordinii publice, numai atunci își pot părăsi sediul, când inamicul și-a făcut apariția în oraș sau comună și a preluat administrația poliției, când se pot

depărta și ei. Primarii orașelor însă, precum și primarii și notarii comunelor mari și mici, sau substitutorii acestora nu au voie să se depărteze nici în acest caz, ci sunt datori a rămâne la locul lor pe timpul întregii ocupațiuni inimice și să fie la îndemână în cazul eventualilor pertractări și intermedieri, ce li s'ar cere.

Depărtarea dela sedii, nu este permis să se facă în chip de fugă. Oficiile refugiate sunt datoare să rămână în apropierea locului ocupat. La părăsirea sediului oficial să se observe procedura, ca deoparte inamicul să nu poată întrebuiți autoritățile spre scopurile sale, de altă parte populația să fie numai pe scurt timp lipsită de sprințul autorităților publice. Oficialii sunt datori a urmări îndrumărilor superiorilor lor.

Procedura oficiilor judiciare, postă, tren, telegraf, precum și a jandarmeriei, și a personalului dela finanțe rămâne cea normată în ordinațiunile anterioare, ce li s'au dat.

Ordinul acesta intră în vigoare imediat.

Ordinațiunea, întreagă vom publica-o în traducere românească în numărul viitor.

Preoți catolici în armata franceză. Ziarele italiene scriu, că în armata franceză, servesc o mulțime de preoți ca ostași de rând. Numărul acestor preoți se zice că se urcă până la 12 mi. Intre preoții cari se luptă cu arma se afirmă că sunt și doi episcopi, unul ar fi episcopul din Nantes. Ziarele italiene se exprimă, că e lucru absolut de necuprins, ca episcopi să fie siliți a servi în armată, ca ostași de rând.

Holera. Telegramă primită la 3 Oct *Budapesti Tudositó* anunță din locurile competente: Pentru a preveni știrile exagerate asupra holerei se fac din locuri competente cu o francheță vrednică de recunoștință declarații, că în șirele ostașilor

noștri, ce sunt în luptă cu armata rusească s'a ivit holera și prin transportul prinsonerilor de războiu ruși și a răniților noștri s'a ivit în mai multe locuri și în țară, constată însă din loc competent și aceea, că procesul boalei este în cele mai multe cazuri favorabil. Epidemia se poate zice domoală și raporturile generale, sanitare ale armatei noastre, nu prezintă semne de îngrijorare. Dintre locurile unde s'a ivit holera în țară se constată, că până acum sunt numai în comitatele: Pesta, Nograd, Heves, Zemplén, Bereg, Szabolcs, Békés, Trencsén și Sibiiu, precum și în Budapesta, Oradeamare, Komárom și Ujvidék câte un caz de îmbolnăvire. În Budapesta sunt de toți 15, din ceea ce se vede, că avem de a face cu cazuri sporadice, cari nicăiri nu se prezintă în formă epidemică și nu sunt simptome îngrijitoare. Prin conlucrarea conștientă a corpului medical, a autorităților publice și a marelui public, holera va putea fi izolată. (Biroul de presă al min. prez.)

Atitudinea României. „Pester Lloyd“ se ocupă în primul din 3 Octomvrie 1914 de atitudinea statului român în actualul războiu european. Numitul ziar observă, că atitudinea României nu poate fi influențată de curentele, ce se observă în anumite cercuri politice, și nici de demonstrațiile ce s'au făcut pe străzile capitalei în timpul din urmă. Atitudinea comitetului național român din Ungaria cu ocazia acestui războiu, sunt un motiv mai mult ca România să se alăture fără gânduri rezervate la singura grupă, ce li poate aduce servicii intereselor sale pe viitor, la Germania și Austro-Ungaria. Exactitatea informațiilor ziarului nimit se confirmă și din unele comunicate oficiale, ce s'au emis în zilele din urmă în București „Primul ministru a avut un schimb de

vederi cu dnu Al. Marghiloman și Take Ionescu, din care a rezultat, că convocarea unui consiliu de Coroană nu este necesară de oarece actualmente nu este loc la o schimbare a politicii de azi a României

Primul-ministru va supune această părere la aprobarea M. S. Regelui“.

Ambasadorul Germaniei la București Dr. Busche, a făcut cu ocazia unei conveniri a coloniei germane de acolo interesante declarații, cari de asemenea ilustrează situația, în care se află de prezent statul român. Deocamdată trebuie considerat ca exclusă posibilitatea ca România să prindă arma împotriva noastră, a puterilor centrale a zis Dr. Busche. I-se impune aceasta României nu numai din conșiderații ale prudenței de stat, ci eu am și motive pozitive de a face această declarație. Deocamdată nu este motiv de îngrijorare, noi cunoaștem izvoarele nepretinoase și dl ministru prezident mi-a exprimat deja regretele sale pentru aceste apariții.

O declarațiune a președintelui Senatului român. Biroul Wolff transmite următoarea telegramă din Berlin:

Ziarul „Vossische Zeitung“ publică că președintele Senatului român, dl Missir, a sosit dela Haga la Berlin și s'a declarat partizan hotărât al neutralității române, deja de două ori ferm hotărâtă și comunicată. Dl Missir speră și dorește ca noul consiliu de coroană anunțat pentru săptămâna viitoare sub prezidenția regelui va accentua și va afirma din nou rezoluțiunea neutralității. Dl Missir constată în fine că țara are deplină și nelimitată încredere în regele său înțelept și încercat ale cărui gânduri zi și noapte nu tind de cât către fericirea patriei. Țara are de asemenea încredere în viteaza ei armată și în bunul ei drept.

FOIȚA.

„In slujba adevărată“,

roman de I. N. Potapenko, trad. din rusește de D. R. I. Dușian.

— Câteva reflexii. —

De T. Murășianu.

(Continuare din Nr. 81 și fine).

Poporul adevărat se arunca cu fața la pământ, în fața lui Chiril, ca înaintea unui sfânt și prin graiul unui moșneag își exprimă recunoștința față de Chiril. Preotul folosi acest moment și rugă pe poporeni să se prindă cu jurământ că nu vor mai bea nici unul. Intreg poporul primi cu un suflet. Chiril rămase foarte încântat și mulțumit. La masă la proprietăreasa, în mijlocul unui cerc de invitați, își desvâli munca care va desvolta-o în viitor în Ustimievka, planuri mărețe, sigure de dus la isbândă ca: *îmbunătățirea materială a poporenilor săi, școale de adulți și altele.* După masă se împărțiră toți oaspeții, numai Chiril rămase. Proprietăreasa îl invita în grădină, unde îi face destăinuri de dragoste. Ingrozit de acest lucru, Chiril aleargă scasă. Aici singur cum era, se simți mai părăsit ca totdeauna. Ii sosiră două epistole: una dela proprietăreasa, care îl rugă să uite totul; ea

pleacă să se vindece de boală, promițându-i că se va întoarce să-i fie de ajutor, în munca lui viitoare. Cea de-a doua epistolă dela soacră, care îi scrie, că va primi pe Mura îndărăpt, când se va cuminti. Adecă atunci când va fi și el ca cei mulți din lume. Chiril, reflectând asupra celor două scrisori, își lua rasa și toiagul, și rămânând convins cu hotărâre, că-i bună calea pe care a apucat, — se îndreaptă spre sat, la ultimul bolnav rămas încă neîntremat cu totul din epidemia de tifus...

* * *

Cam acesta este mersul ideilor; află de bine însă se notez, că acest rezumat, în comparație cu originalul, e mai mult o imitație spălăcită, o icoană zugrăvită cu degetul. Intreg romanul pare a fi o sarcastică sfidare a vieții preoțești, a spiritului evanghelic, care a dominat și — nu avem motive să ne îndoim — poate dominează și astăzi în cuprinsurile miezului imperiu muscălesc.

Autorul cunoaște până în cele mai ascunse intimități, viața de jupuitori a preoților din țara sa; pe aceasta ni-o redă, în toată nuditatea ei, în romanul: „In slujba adevărată“ cu un condeiu, care nu cunoaște îndurerare, nu face frazeologie — ci are în vedere numai realitatea crudă.

Câți Rodioni nu vor fi în împărăția aceea a întunerecului și câte cazuri analoage la noi. Câți trântori, de felul acesta vor fi, cari nu îngroapă poporeanului nevoias, dacă

nu are suma rublelor cu cari s'au târguit deplin!? Și câți blagoslovnici de aceștia, cu sufletul gol, căror întreagă pregătirea pentru o apostolie de mai târziu, cu adevărat deamnă, le-e o minciună, păstoria e o perversitate farizeică, iar serviciul divin o *lefterie*!?

Scriitorul a pătruns cu ochiul și a aruncat în cântarul sufletului său întreg felul de manifestare al acestor oameni. Sufletul i-s'a cutremurat și fața i-s'a întors cu scârbă. A rupt apoi lințoliul gros de pe toată golăciunea și spoiala aceasta revoltătoare — punând în față-i sufletul lui Chiril, un caracter, un tip, o viață ideală de preot, sulevând misiunea sublimă a unui preot, așa cum ar trebui să fie: dar nu a fost poate niciodată, sub cerul împărăției blagoslovnice... Chiril este întruparea unei vieți ideale de preot din toate punctele de vedere. Părerile lui asupra misiunii ce-l așteaptă, conchid perfect cu nizuințele unui suflet sincer; la ori-ce obiecțiune ori problemă, răspunsurile lui Chiril sunt cele mai precise și cele mai bune. Urmărindu-l în desfășurarea ideilor sale despre felul de-a concepe o viață de preot — o putere irezistibilă te constrânge se consimțesti și după fiecare propoziție ce o aruncă în treacăt, îți vine parcă să-l aprobi: „Așa! Așa așa fi făcut și așa trebuie să fac și eu la rândul-mi!“ Nimeni nu-l înțelege în lumea falză, în care se află. Dar el niciodată nu a voit se facă din cariera lui, pe care o prețuia mai pe sus de ori-ce,

Războiul european.

Lupta cu Rușii în Maramurăș.

Budapesta 3 Oct. Budapesti Tudósító a primit astăzi seară din loc competent următorul comunicat:

Diviziunea rusească, care a pătruns în țară pe la Körösmező — este singura, care se află pe teritoriul nostru; acesteia i-s'a opus și astăzi numai o mică trupă de graniță, după ce trupele noastre de întărire numai acum sosesc pe linia aceasta extremă; din motivul acesta trupele noastre de apărare au trebuit să se retragă până la Hosszúmező, unde dimpreună cu trupele de ajutor, în parte deja sosite, după cum se poate prevedea, vor pune capet și acestui episod. În urma retragerii trupelor noastre la Hosszúmező, a trebuit să evacuăm pentru un timp oarecare Sighetul Marmăției, iar administrația comitatensă își continuă regulat activitatea în Hust, până când retrăgându-se rușii, se va putea muta iarăși în Sighetul-Marmăției.

În toate celelalte trecători ale Carpaților trupele noastre au înaintat victorioase.

(Biroul de presă al min. prez.)

o carieră de căpătueală. Desfășurarea întregii acțiuni, îți face impresia că te afli într'un colț din vastul imperiu rusesc și le trăiești pe toate, așa după-cum totul vin în paginile măiestrului autor. E un colț de pământ locuit de oameni, unde patimile deșerte sunt într'un stadiu rușinos și nedemn, iar întunerecul plavează gros. În noaptea acestor stări factice, autorul îți trimite creațiunea sa, ca pe-un gest de sfidare: pe Chiril, despre care Arhiepiscopul spune lui Rodion: „Ne-am îndepărtat noi, eu și cu tine, dela viața apostolică, pe când el, tinărul acesta păstor, voește să se apropie de ea“.

Dar întreg romanul este cu atât mai de valoare, din punctul nostru de vedere, cu cât se potrivește, în foarte multe privințe și cu împrejurările *dela noi*. Starea psihică și poziția lui Rodion, cu toate celelalte cari plutesc în jurul acestuia, — când se plânge Arhiepiscopului despre pierderea câștigurilor în Lugovoe, are multe cazuri analoge și la noi:

— Șease fete, Preasfinția voastră!

— Șease fete? spuse Arhiepiscopul cu oarecare uimire și chiar durere; — „bine te-a mai plătit Dumnezeu!“.

După-ce l'ai cetit, te simțești elevat, întărit și nobilitat; o mulțumire lăuntrică i-se revarsă prin toate încheieturile. „În slujba adevărată“ o lectură distractivă-educativă și ar fi păcat de-a nu fi cetit, în românească traducerea făcută de dr. R. I. Dușian, de cătră toți aceia cari se știu încălzii de flăcările unui ideal. În special însă ar trebui să formeze lectură spirituală, în fiecare an odată, tuturor clericilor din seminarele noastre românești.

Rușii n'au mai înaintat în Maramurăș.

Bpesta, 4 Oct. Budapesti Tudósító din loc competent a primit următorul comunicat: Trupele rusești, aflătoare în Maramurăș, în ziua de azi n'au făcut încercare de înaintare. Trupele de întărire trimise, — cari cu ziua de ieri erau încă în drum, — astăzi au sosit în număr complet la locul destinațiunii lor. Prin urmare putem spera cu siguranță, că trupa rusească, care se mai află în Maramurăș — afară de care nici un ostaș rus nu mai este pe teritoriu maghiar — în timp foarte scurt va fi alungată din țară.

Luptele din Maramurăș. Rușii se retrag.

Armata noastră concentrată la Hosszúmező a început ofensiva contra rușilor, cari au pătruns în Maramurăș. Ofensiva s'a început cu succes între împrejurări favorabile nouă. Fiindcă loc acomodat pentru luptă, este numai dincoace de Sighetul Marmăției, din motivul acesta, rușii au fost lăsați să intre în Sighet, după ce în ziua anterioară, — după cum s'a comunicat și oficial — orașul a fost evacuat. Mulți dintre locuitori, deși au fost somați de autorități, totuși au rămas în oraș, așteptând în liniște apropierea trupelor rusești.

Primarul orașului Szöllőssy Antal, a declarat că el nu părăsește orașul ci rămâne să pertracteze cu trupele rusești.

Vineri după amiază în continuu se auziau bubuiturile de tun din Nagybócskó. Prima trupă rusească a apărut în oraș seara la 7 ore. Trupa aceasta era un șvadrón de cavalerie, în frunte cu un ofițer. Primarul, cu rabinul și încă vreo patruzeci de cetățeni a venit înaintea rușilor. Primarul Szöllőssy ducea steagul orașului, iar rabinul ținea în mâni thora. Primarul a rugat pe ofițer să cruțe orașul și pe locuitori, căci sunt toți oameni pașnici și nu este motiv de ostilități.

Ofițerul cazac a răspuns numai atâta, că acum nu pertractează și de altcum trupele rusești numai mâne (Sâmbătă) dimineața vor trece prin oraș. Aceea însă o declară, că nu vor vătăma pe nimeni. Apoi a provocat pe primar și pe suita lui să se

întoarcă cu toții acasă și să stea în liniște.

Aceasta s'a și întâmplat. Trupa de cazaci a traversat apoi călare prin oraș, a dat câteva salve, se vede, că în semn de bucurie.

Se înțelege, că împușcăturile acestea numai au mărit frica în sinul populațiunii, astfel că mulți dintre locuitori au părăsit orașul încă în noaptea aceea. Mai mulți dintre acești refugiați au luat drumul spre Pesta.

Din Sătmar se comunică, că trupele noastre au o poziție favorabilă la Hosszúmező, unde au așteptat ajutoarele trimise din mai multe părți. Ofensiva noastră s'a început favorabil și este mare speranță, că rușii în curând vor fi alungați peste hotar.

Comitele suprem din Maramurăș comunică autorităților din Sătmar, că trupele rusești sunt în retragere și că nu este nici o primejdie.

Budapesta 4 Octomvrie. Comunicat oficial dat d. a. la 6 ore. În urma înaintării forțelor sârbești și munteneșilor, în partea oștică a Bosniei a devenit necesar, ca lupta decisivă s'o îndreptăm pe teritorii laterale și să separăm puterile de lipsă. Deja prima acțiune începută acolo s'a terminat cu succes. În lupte vehemente de două zile am bătut complet două bande munteneșilor și anume: Banda Aspuzko prin generalul Vukovitz și banda Zeteko prin generalul Raievics; acestea se refugiază în disordine dincolo de hotarul țării. Am recucerit Focia. Și-au părăsit întreg convoiul de proviant însemnat, ce au răpit din Bosnia. Și cu ocaziunea aceasta am aflat mutilați în mod sălbatic pe mai mulți din ostașii noștri, aparținători patrulelor noastre trimise înainte, între cari e și un stegar.

Acțiunea pornită în partea nordică a acestui teatru de război deja decurge. Un jumătate de batalion al nostru a capturat un întreg batalion sârbesc.

Comunicat de marieșalul *Potiorek*.

Succesul ofensivei Germanilor.

Berlin, 3 Octomvrie. Statul major comunică:

Dela cartierul general se anunță cu datul de 2 Oct. seara la 10 ore.

Aripa dreaptă a armatei noastre a respins încercarea repetată de în-

cunjurare; spre sud dela Roye Francezii sunt alungați din pozițiile lor. La centrul frontului de bătaie situația a rămas neschimbată. Trupele noastre ce înaintază spre Argonues, în înaintarea lor spre sud au câștigat poziții favorabile; spre ost dela Maas, francezii au încercat din Toul vehemente atacuri nocturne, pe cari le-am respins, făcând mari pierderi inamicului.

Ieri după amiază la 5 ore am luat cu atac fortul Wawre, st. Chataline și reducta Doroweldt dimpreună cu întăriturile lor. Fortul Wadhem e împresurat. Importantul fort dela vest, Ternande e în posesiunea noastră. Pe câmpul de luptă dela ost se pare că înaintarea unor forțe rusești peste Njemen contra departamentului Suwalki e iminentă.

Învingeri germane în Belgia și Rusia.

Budapesta, 4 Oct. Dela cartierul general cu datul de 3 Oct. se comunică: Pe câmpul de luptă din Franța, astăzi n'au obvenit schimbări mai însemnate. În atacul contra Antwerpenului au căzut Sier, Gallhif, Königshoockt și reductele dintre acestea, în pozițiile din mijloc am capturat 30 tunuri. Bombardarea continuă în contra liniei externe de forturi și în contra orașelor.

În ost, corpul 3 de armată din Siberia și părți din corpul 22, cari se aflau în aripa stângă a armatei rusești, ce înainta peste Nyemen, după o luptă înverșunată de 2 zile, au suferit înfrângere totală. Am capturat mai multe tunuri și mașini de împușcat.

(Biroul de presă al min. prez.)

Pierderile rușilor.

Viena 4 Oct. Cu datul de ieri se comunică din Roma: Ambasada Austro-Ungară de aici publică, că Rușii au pierdut până acum 250.000 prinsoneri, 1500 tunuri. Numărul morților și a răniților se consideră tot atâta, mai ales după ce patru părți din bateriile de artilerie le-au pierdut.

Genf. 4 Oct. Din Bordeaux se comunică: Guvernul francez recunoaște oficial, că vase de război germane au nimicit crucișătorul Vede la Tabitin. Germanii au bombardat portul Pape-Eze.

(Biroul de presă al min. prez.)

Bombardarea orașului Cingtau.

După știrile de până acum — despre bombardarea orașului Cingtau (în Kiauciau, Asia ostică) — cele mai

multe din izvor englez, situația e următoarea:

Trupele aliate japoneze și engleze dau lupte neînsemnate cu trupele germane avansate, au ajuns în 27 Sept. până la râul Litsun. Aici trei vapoare germane au început din portul intern bombardarea aripei lor dela dreapta, când s'au amestecat în luptă avioane japoneze. *Un aeroplan a fost avariat. Inimicul are 150 de morți, pierderile germanilor nu se cunosc* Cu prilejul acestor lupte o divizie de artilerie germană a spriginit trupele germane cu mult succes. Japonezii au atacat bateria de tunuri a Germanilor, dar așa se pare, că aceste au rămas neatinse. La 28 Septembrie orașul Cingtau a fost împresurat pe uscat și o divizie de flotă japoneză a început bombardarea alor două baterii de țărzure, cari au răspuns cu mult efect. Rezultatul bombardării e necunoscut. La 29 Septembrie armatele aliaților au început atacul contra pozițiilor avansate germane, la o distanță de 4 miluri engleze dela linia principală de apărare a Germanilor. Trupele germane au primit atacul cu energie.

(Agenția telegrafică ungară).

Școlile nu se închid.

Față de știrile unor ziare, referitoare la închidere școlilor din capitală, »Budapesti Tudositó« e autorizat din loc competent să declare, că guvernul voiește, să asigure în tot locul mersul instrucțiunii, afară de locurile acelea, unde împrejurări speciale nu-i stau contra. În consecvență ministrul de instrucție a trimis un ordin, în acest sens, cătră toate autoritățile administrative, și decisul comunal din capitală pentru închiderea școlilor încă nu-l va aproba.

Diverse.

Gongregația comitatului Alba-inferioară, este convocată pe ziua de 19 Octomvrie 1914 la 10 ore a. m. în casa comitatului din Aiud. La ordinea zilei sunt mai multe puncte de interes general pentru locuitorii acestui comitat.

Pontificele și catedrala din Rheims. Știri din sursă franceză afirmă, că papa Benedict XV a protestat la împăratul Germaniei pentru avariarea catedralei din Rheims. Cercurile competente germane n'au cunoștință despre un asemenea protest. De altă parte »Kölnische Zeitung« comunică, că papa a cerut informații exacte privitoare la catedrala din Rheims dela reprezentantul Prusiei pe lângă sf. scaun, care i-a și dat lămuriri precise, despre starea prezentă a catedralei.

Căpitanul de marină Weddingen, comandantul submarinului U. 9, care singur a scufundat trei mari vase engleze, a fost decorat din partea M. Sale cu crucea de cavaler al ordului Leopold. (A. T. U.)

Starea culturală a Germaniei. Germania are 21 Universități, cari în 1912/1913 au fost cercetate de 59.312 ascultători. Dintre aceștia 3213 au fost studenți. Academii tehnice are 11; școli superioare de belearte 16; școli superioare pentru muzică 11; școli superioare de altă natură 2000; iar școli secundare 900. Școli populare sunt în Germania 61 mii cu 187 mii puteri didactice, dintre cari 39 mii sunt învățătoare. Sunt cercetate de 10 milioane 330 mii școlari. Pe o putere didactică să vin 55 elevi, iar spesele instrucțiunii se urcă la 65 mărci de elev. În 1876, au fost dintre recruți 25% analfabeți, azi dintre 1000 recruți. În Germania de abia 0.2% sunt analfabeți. În Franța 35, în Italia 307, în Austria 356, în Ungaria 475, în Sârbia 496, în Rusia 617, în România 645, iar în Portugalia 786.

Averi'e din Canada a împăratului Wilhelm. Din Roma se scrie: Foile cari au sosit aci din Londra anunță, că la provocarea făcută de guvernul englez au sequestrat averile pe cari le posedă împăratul Wilhelm în Canada. Împăratul cumpărase cu câțiva ani mai înainte moșii uriașe în ținutul Vancouver și pe moșiile acestea a înființat o economie exemplară, în cât după cum scriu foile engleze, venitul anual întrece suma de douăzeci și cinci de milioane.

Necrolog. *f. Iosif D. Dăianu* a încetat din viață Vineri, în 2 Octomvrie n. 1914, în anul al 84-lea al vieții, al 12-lea al văduviei sale. În mormântarea repositului a avut loc în 4 Octomvrie n. 1914, la orele 2 d. a. în cimiterul bisericii din Cut.

Repausatul este tatăl părintelui protopop dela Ciuj Dr. Elie Dăian și unul dintre frunțașii aleși ai comunei Cut din comitatul Albei-inferioare. Trimitem îndureratei familii sincerile noastre condolețe.

Odihnească în pace!

MAI NOU.

Telegramă primită în 6 Oct. p. m.

Rușii alungați în Polonia rusească. Înfrângerea rușilor la pasul Uzsok.

Budapest, 6 Octomvrie. Comunicat oficial, sosit noaptea. Operațiunile noastre militare în Polonia rusească și Galiția progresa favorabil. Trupele germane și austro-ungare luptându-se împreună au alungat pe inamic dela Opatow și Klimontow spre Vistula.

În Carpați, în pasul dela Uzsok, rușii au suferit înfrângere completă. General Höfer, substitutul șefului statului major.

(Biroul de presă al min. prez.)

Proprietar, editor: Emil Tatar.

Redactor responsabil: Augustin Gruția.